

A tantárgy kódja	
A tantárgy megnevezése (magyarul)	Magyarország társadalomtörténete 1945 előtt
A tantárgy megnevezése (idegen nyelven)	Hungarian social history in the first half of the 20th century
A tantárgyfelelős intézet/tanszék neve	Állam- és Társadalomelméleti Intézet
Tantárgyfelelős neve	Dr. Egedy Gergely
Oktató(k) neve	Dr. Szabó Máté Csaba

Kreditérték	1 kredit
A tanórák száma (előadás+gyakorlat)	0 ea + 2 gy
Az oktatás nyelve	magyar
Előtanulmányi kötelezettségek	-

Meghirdetési gyakorisága	ősz
A tantárgy szakmai tartalma	A kurzus célja, hogy bevezetést kínáljon a hallgatóknak a XX. század első felének magyar társadalmában lezajlott folyamatokról. Rövid eseménytörténeti áttekintést követően a hallgatók megismerkedhetnek a korban végbement mikro- és makrostrukturális változásokkal, az egyes társadalmi rétegek jellemzőivel, illetve a társadalmi élet különböző színtereivel, a jellemző magatartásformákkal. A kurzus kitér olyan napjainkig ható következményekkel bíró folyamatok és események elemzésére is, mint a modern antiszemitizmus, holocaust, népi-urbánus vita.
Kompetenciák leírása	A hallgató ismeri a XX. század első felének magyar társadalmát meghatározó ideológiákat, személyeket, eseményeket, továbbá a politika, a gazdaság, és a kultúra területét jellemző sajátosságokat. A hallgató átlátja a korszak társadalmában lezajlott folyamatokat, az egyes rétegeket érintő jellemző mobilitási csatornákat. A hallgató ismeri a jelenkor társadalmában is jelenlévő konfliktusok, törésvonalak korábbi kialakulásának folyamatát, azokról történelmi távlatban is tud objektív véleményt alkotni.
Tantárgyi tematika heti bontásban	<ol style="list-style-type: none"> 1) Eseménytörténeti áttekintés I. (A „boldog békeidők” - Magyarország az Osztrák Magyar Monarchiában és az ország helyzete az első világháború előtt, az első világháború, az őszirozsás forradalom, a tanácsköztársaság) 2) Eseménytörténeti áttekintés II. (Az ellenforradalom, Trianon, a Horthy-rendszer megszilárdulása, Bethlen-konzolidáció, politikai folyamatok a huszas-harmincas években) 3) Eseménytörténeti áttekintés III. (A gazdasági válság hatásai Magyarországon, politikai folyamatok a harmincas-nagyvnes években, Magyarország részvétele a II. világháborúban, német és szovjet megszállás) 4) A demográfiai viszonyok, népesedés (a I. világháború és Trianon hatásai, népesedési folyamatok, népesedéspolitika és demográfiai hatásai) 5) Társadalom a térben: falu-város (a trianoni béke nyomán bekövetkező népességmozgások, területi egyenlőtlenségek, a településhálózat változásai, az országgyarapítások következményei) 6) A magyarországi kisebbségek és kisebbségben élő magyarság (magyarok a Kárpát-medencében) 7) Elitek és vezető csoportok (politikai-, gazdasági-, tudományos- és kulturális elitek)

	<p>8) Középoszály: az úri és polgári Magyarország szembenállása: értelmiségiek, köztisztviselők, szellemi foglalkoztatottak</p> <p>9) A zsidó-magyar együttélés problémái a korszakban, az antiszemitizmus és a holocaust Magyarországon</p> <p>10) A kispolgárság, kisiparosok és a városi munkásság helyzete</p> <p>11) A paraszi társadalom, agrárproletariátus, a leszakadó rétegek</p> <p>12) A hétköznapi élet (életmód, fogyasztás, lakásviszonyok, divat, szabadidő, kultúra)</p> <p>13) A politikai részvétel és politikai tagoltság, a keresztény-nemzeti állam jellemzői, a a korszakbeli közgondolkodás és az értékrendszerek jellemző vonásai</p> <p>14) A szociális viszonyok és szociálpolitika a korszakban.</p> <p>15) Összefoglalás - értékelés</p>
Az aláírás megadásának feltételei	Rendszeres részvétel az órákon, kielőadás tartása
Az értékelés módszere, vizsgakövetelmények	gyakorlati jegy (ötfokozatú)
Szakirodalom	<p>Kötelező irodalom: Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó, Budapest, 2001</p> <p>Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században, Osiris, 2010</p> <p>Ajánlott irodalom: Fritz Tamás: A népi-urbánus vita tegnap és ma, Napvilág, 1997</p> <p>Gyáni Gábor (szerk.): Magyarország társadalomtörténete II. 1920-1944. (szöveggyűjtemény) Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000</p> <p>Gyáni Gábor: Az utca és a szalon - Társadalmi térhasználat Budapesten, 1870-1940 - Nagyítás szociológia könyvek 12. kötet, Új Mandátum Könyvkiadó, 1999</p> <p>Gyáni Gábor: Magánélet Horthy Miklós korában, Corvina, 2011</p> <p>Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon, Osiris, 2001</p>
Az oktató(k) elérhetősége	Állam- és Társadalomelméleti Intézet, Bp., Ménesi út 5., 419 iroda , Szabo.Mate.Csaba@uni-nke.hu